

فقہ مصور عبادات

آسان سازی و آموزش احکام اسلام

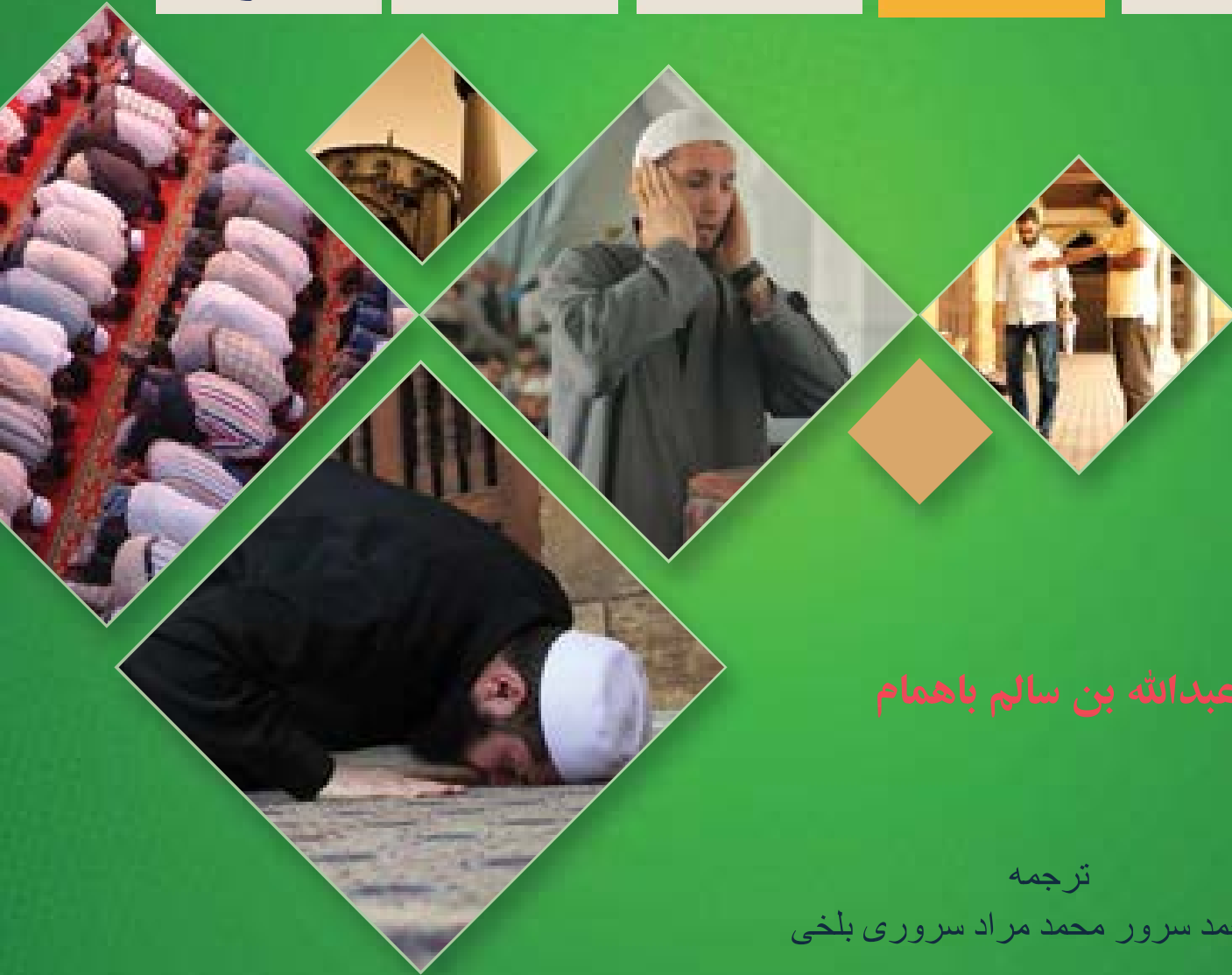
حج

زکات

روزہ

نماز

پاکی

د. عبدالله بن سالم باہمام

ترجمہ

د. محمد سرور محمد مراد سروری بلخی

نماز جماعت

نماز جماعت

مطالب

حکم نماز جماعت

حکم نماز جماعت و فضیلت آن

شناسایی با برادران.

برائت بنده از منافقت

اجتماع شمل مسلمانان

همبستگی مسلمانان

اظهار شعائر دین

وحدت دل‌های مسلمانان

خشمگین کردن دشمنان الله

تهذیب نفس

نابودی اشتباهات

حکم نماز جماعت

شرع شریف به مردانیکه توانائی دارند امر کرده تا نماز را به جماعت اداء کنند، و به کسانیکه جماعت را ترک میکنند، هشدار داده است، و نبی اکرم ﷺ به سوزانیدن کسانیکه به جماعت حضور نمی یابند عزم داشته، و نیز نبی اکرم ﷺ برای ناپینا اجازه ترک جماعت را نداده است، و دلیل بر آن:

۱. فرموده خداوند ﷻ در مورد نماز خوف است: (اگر در میان آنها بودی و نماز خوف را برپا کردی، باید که گروهی از آنها بایستد) (نساء: ۱۰۲) از آنجائیکه الله تعالی امر به جماعت در حال خوف و سفر کرده، پس در حال وجود امنیت و اقامت بطریق اولی باید جماعت گردد.

۲. حدیث ابی هریره رضی الله عنه که در آن آمده است: رسول الله ﷺ فرمودند: (سنگین ترین نماز بر منافقین نماز عشاء و نماز صبح میباشد، اگر از آنچه که در آندو وجود دارد، میدانستند، به آندو میآمدند، ولو که خود را به روی دستان و سینه^(۱) میکشاندند، عزم کردم که به نماز امر کنم که بر پا شود، پس از آن به مردی امر کنم که برای مردم امامت کند، سپس همراه مردانیکه باخود دسته های هیزم دارند بسوی قومی در حرکت شوم که به نماز حضور نیافته اند،

(۱) جوا: روی دو دست به سینه راه رفتن.

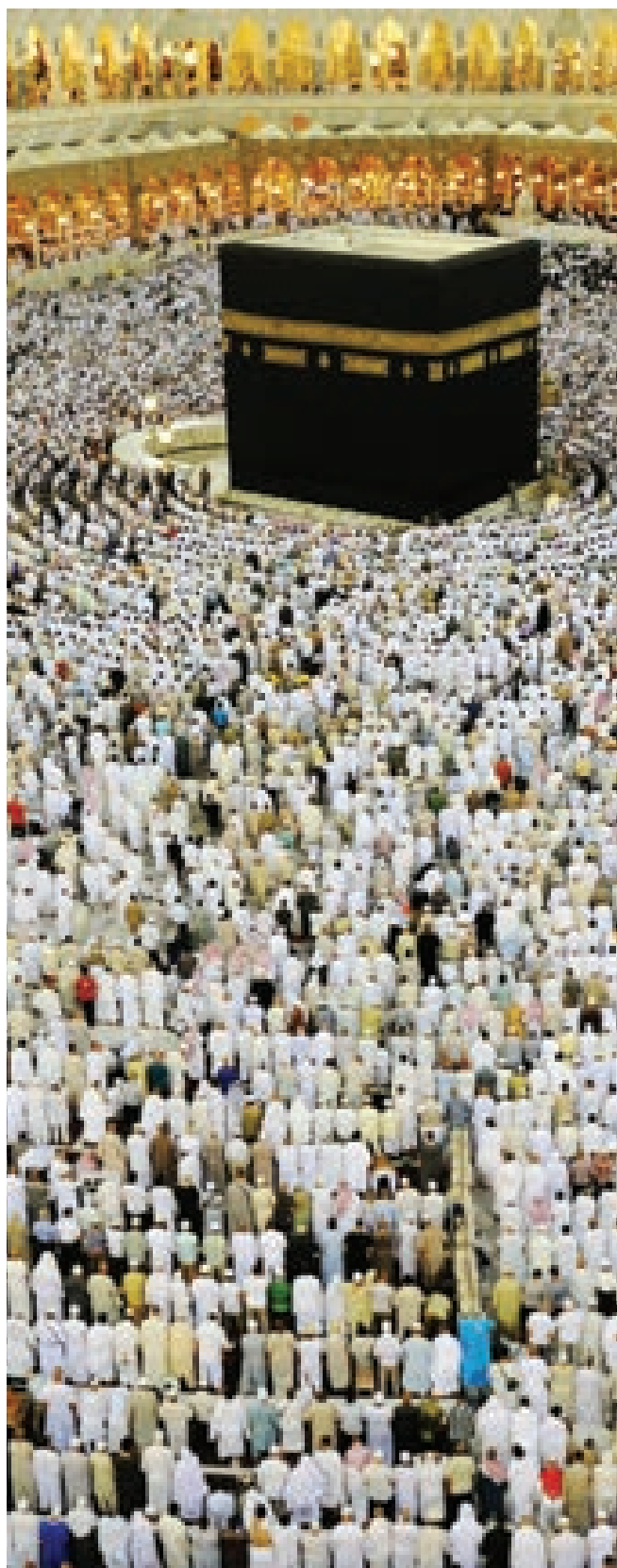

۴. آنچه از ابن مسعود رضی الله عنه ثابت شده که گفت: (کسیکه خرسند میگردد از اینکه فردا به لقاء الله تعالی مسلمان برود، باید ازین نمازها که برایش ندا کرده میشود، محافظت کند، زیرا که الله تعالی به نبی شما شیوهای هدایت را مشروع کرده که نماز جماعت از همین شیوهای هدایت میباشد، اگر شما در خانه هایتان مانند این تخلف کار نماز بخوانید، هر آئینه سنت نبی تانرا ترک میکنید، هرگاه سنت پیامبر تانرا ترک کردید، گمراه میشوید، مردی نیست که وضوء بکند، بهترین وضوء، پس از آن عزم رفتن به مسجدی ازین مساجد را میکند، الله تعالی به هر گامیکه بر می دارد

بر آنان خانه هایشانرا آتش بزنم).^(۱) نبی اکرم صلی الله علیه و آله به آتش زدن تخلف کنندگان از جماعت عزم نمیکند، مگر اینکه جماعت واجب باشد، بهمین گونه تخلف کاران به نفاق وصف میشوند، مگر اینکه واجب بوده است.

۳. حدیث نابینائیکه از نبی اکرم صلی الله علیه و آله اجازه خواست تا به خانه اش نماز بخواند - چون رهنمائی ندارد - نبی اکرم صلی الله علیه و آله برایش فرمودند: (آیا اذان را میشنوی؟) آنمرد گفت: آری، فرمودند: باید (جواب بدهی).^(۲)

(۱) بانفاق بخاری و مسلم.
(۲) بروایت مسلم.

یک حسنه مینویسد، و آن مرتبه بلند میکند، و یک اشتباهی را نابد میسازد، و بر میآید که جز منافق معلوم النفاق کس دیگری از آن تخلف نمیورزد، و مردانی بودند که بوسیله دو تن آورده میشدند - با تکیه به شانه های دونفر- تا در صف نماز ایستاد کرده شوند^(۱)

حکمت نماز جماعت و فضایل آن

۱. آشنائی برادران و دوستان در راه خدا باهمدیگر، و تحکیم ریشه های محبت در میانشان، که ایمان بوسیله آن آسان میگردد، و راه ایمان و بهشت با محبت در راه الله تعالی آسان میگردد.
۲. بنده ای که تکبیر تحریمه را چهل روز پیهم دریابد، برایش براءت از نفاق و آتش دوزخ است، بدلیل روایت انس رضی الله عنه از رسول الله صلی الله علیه و آله که فرمودند: (کسیکه برای الله تعالی چهل روز در جماعت به گونه نماز خواند که تکبیر اول را دریابد، برایش دو براءت نوشته میشود: براءت از آتش دوزخ، و براءت از نفاق)^(۲)
۳. اجتماع جمع مسلمانان، و ایجاد الفت میان دلهای شان برای خیر و صلاح.
۴. همبستگی و همکاری میان مسلمانان.
۵. بروز شعائر دینی و قوت آن.
۶. متحد کردن دلهای مسلمانان، طوریکه در یک صف نماز سیاه و سفید و عرب و عجم، و بزرگ و کوچک، و ثروتمند و مستمند، در کنار هم، در یک مسجد، و در عقب یک امام، و در یک وقت میایستند، در حالیکه همه بسوی یک قبله و یک جهت روگردانیده اند و خدای واحدی را میپرستند.
۷. خشمگین کردن دشمنان الله تعالی است، زیرا که مسلمانان تا زمانی که بر ادای نماز در مساجد محافظت میکنند، از قوت و بازدارندگی برخوردار میباشند.

(۱) بروایت ترمذی.

(۲) بروایت ترمذی.

۸. سبب نابودی اشتباهات و بلندی مرتبه است، از ابی هریره رضی الله عنه روایت شده که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمودند: (آیا شما را بر آنچه که با آن الله تعالی اشتباهات را محو نموده، مراتب را بلند میکند، دلالت نکنم؟ گفتند: آری دلالت کنید ای رسول الله. فرمودند: در حال مشقت و سختی مانند سرما و غیره، خوب وضوء کردن، کثرت گام برداری بسوی مساجد، و انتظار نماز سپس از نماز، این است رباط یعنی بستن نفس برای طاعت) ^(۱)

۹. نماز جماعت نسبت به نماز تنهایی بیست و هفت مرتبه برتری دارد، از عبدالله بن عمر رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمودند: (نماز جماعت نسبت به نماز تنهاگذار بیست و هفت مرتبه برتری دارد). ^(۲)

(۱) بروایت مسلم.
(۲) بروایت بخاری.

پیش نمازی و پیروی

از سرزمین کفر به سرزمین اسلام پیش گامتر باشد، و اگر مهاجرت نبود، کسیکه در ترک معصیت و توبه پیش گامتر باشد.

چهارم: سالمندتر: هنگامیکه در شرطهای قبلی برابر باشند. و دلیل آنچه تذکر داده شد، حدیث ابی مسعود انصاری رضی الله عنه است که گفت: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمودند: (برای قوم، کسیکه قاری تر شان به کتاب الله باشد امامت میکند، اگر در قرائت برابر بودند، داناتر شان به سنت، اگر در سنت نیز برابر بودند، پیش گامتر شان به هجرت، اگر در هجرت نیز برابر بودند، پس مقدمتر شان در اسلام ^(۱) امامت کند. ^(۲)

این ترتیب هنگام اراده تولیت پیش نمازی برای مسجد، و یا در جماعتی که امام راتبی (امام معینی برای نماز در مسجدش) نباشد، رعایت میشود، اما اگر جماعتی امام معینی دارد، و یا صاحب خانه امام باشد، و یا کسی صاحب امری ^(۳) بوده، پس همان شخص نسبت به دیگران مقدم میباشد، بدلیل فرموده آنحضرت صلی الله علیه و آله: (هیچ مردی امامت در حیظه سلطه مردی نکند، و نیز در موضع اعزاز ^(۴) کسی بدون اجازه او منشیند. ^(۵)

موضوعیت امام و مقتدیان

۱. اگر مقتدی یکتا باشد: سنت آنست که بسمت راست امام و برابر او بایستند، بدلیل حدیث ابن عباس رضی الله عنهما که گفت: (با نبی اکرم صلی الله علیه و آله شبی نماز خواندم، بسمت چپ ایشان ایستادم، رسول الله صلی الله علیه و آله از پشت سرم گرفته مرا بسمت راست خود شان گردانیدند. ^(۶)

۲. اگر جماعت دو تن و یا بیشتر باشند: امام در پیشروی و در وسط آنان میایستند، بدلیل حدیث جابر رضی الله عنه و جبار رضی الله عنه

(۱) سلما: از نظر اسلام، و در روایتی (سنا) سالمندتر شان.

(۲) بروایت مسلم.

(۳) مانند اینکه سلطانی باشد و یا فرماندهی و یا رئیسی موضعی و مانند.

(۴) التکرمة: آنچه برای نشستن مهمان آماده میشود.

(۵) بروایت مسلم.

(۶) باتفاق بخاری و مسلم.

مطالب

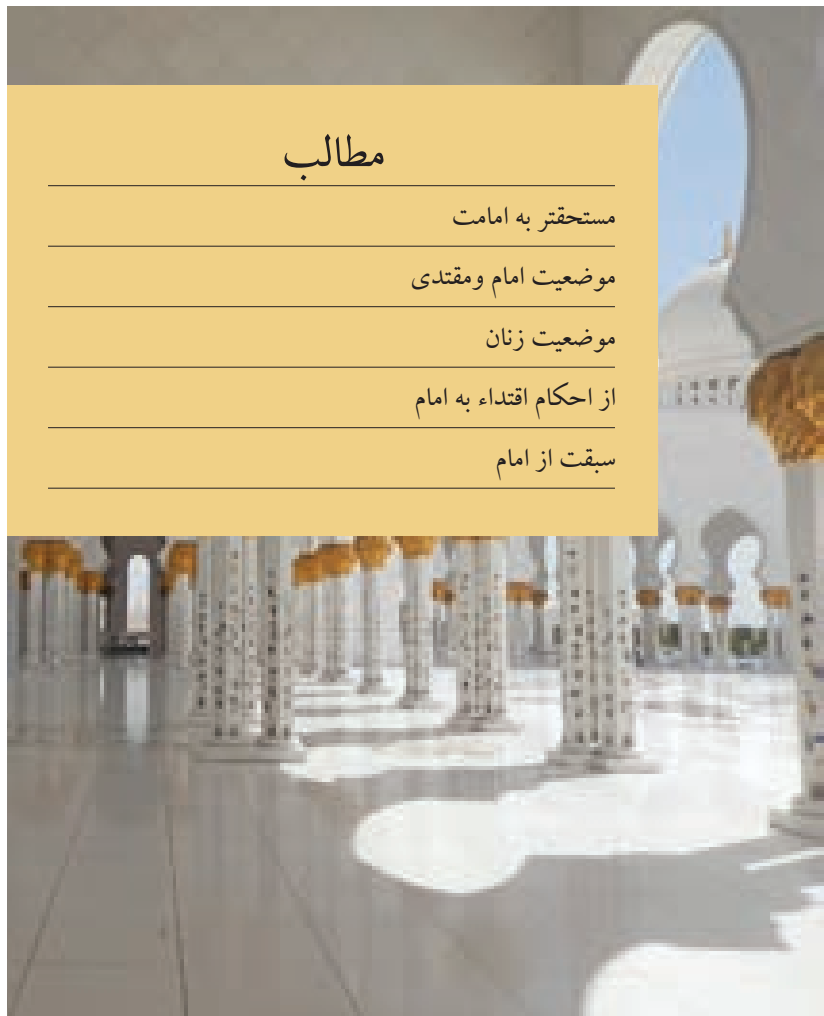
مستحقر به امامت

موضوعیت امام و مقتدی

موضوعیت زنان

از احکام اقتداء به امام

سبقت از امام

مستحق پیش نمازی

براین ترتیب:

یکم: قاری تر به کتاب الله: یعنی حافظ تر و عالمتر به احکامش باشد.

دوم: داناتر به سنت: یعنی کسیکه به معانی آن واحکامش داناتر باشد.

سوم: در مهاجرت مقدمتر: یعنی کسیکه در مهاجرت

از احکام اقتداء به امام

۱. برای کسیکه در خانه خود بوده، از خلال شنیدن صدای بلندگو، و یا از خلال گوش دادن براديو اقتداء به امام کند صحیح نیست.
۲. اقتداء به امام در خارج از مسجد، اگر صفها با هم متصل باشد، صحیح است.
۳. مقتدیانیکه در بام مسجد باشند، و یا پائین تر، اقتدای شان به امام مسجد صحیح است اگر صدای امام را بشنوند.
۴. اقتدای کسیکه نماز فرضی را میخواند در عقب کسیکه نماز نغلی میخواند، صحیح نیست، و بر عکس آن صحیح است.

اقتداء در خارج مسجد

سبقت امام

۱. برای مقتدی پیروی از امام مشروعیت دارد، طوریکه هر عمل را بعد از امامش مباشرتاً انجام میدهد، بدلیل فرموده نبی اکرم ﷺ: (امام برای آنست که از وی پیروی شود، اگر تکبیر گفت به تعقیبش تکبیر بگوئید، و اگر رکوع کرد، پس شما نیز رکوع کنید، و اگر سجده نمود، شما نیز سجده نمائید).^(۳)
۲. سبقت از امام حرام است، نبی اکرم ﷺ درینمورد تشدید نموده فرموده است: (آیا یکی از شما که قبل از امام سرش را بلند کند، ازین بیم ندارد که الله تعالی سرش را سر الاغ بگرداند، و یا چهره او را چهره الاغ بگرداند).^(۴)
- ۳- کسیکه سهواً از امام خود سبقت کرده، واجب آنست که برگردد و از او پیروی کند.

(۳) باتفاق بخاری و مسلم.

(۴) باتفاق بخاری و مسلم.

اینکه یکی از آنان بسمت راست رسول الله ﷺ و دیگری بسمت چپ ایشان ایستادند، جابر گفت: (رسول الله ﷺ از دستان ما گرفته، هر دوی ما را بعقب زدند تا در پشت سرشان ما را ایستاد کردند).^(۱)

موضعیّت زنان

۱. اگر زنان بجماعت نماز بخوانند، سنت آنست که امامشان در وسط آنان بایستد، و از آنان پیشتر نباشد.
۲. اگر زنی بمردی اقتداء کرد در عقب وی میایستد، و اگر با مردان به نماز ایستاد، در عقب صف مردان میایستد.
۳. اگر گروهی از زنان با مردان بجماعت نماز بخوانند، سنت آنست که صفهای زنان در عقب صفهای مردان باشد، از ابی هریره رضی الله عنه روایت است که رسول الله ﷺ فرمودند: (بهترین صف زنان آخر آنست، و بدترین آن اولش میباشد).^(۲)

نماز زنان

زن در کنار مردان

(۱) بروایت مسلم.

(۲) بروایت ابن ماجه.